पंचारामाउपवनानियस्मिन् नवद्वाराणिप्राणच्छिद्राणियस्मिन् एकःप्राणःपालोयस्मिन् त्रीणिपृथिव्यप्तेजांसि कोष्ठानिप्राकारायस्मिन् षट् ज्ञानेंद्रियमनांसिकुलानिअभीष्टविषयसमर्प्पकावणिजोयस्मिन् पंचविपणाहट्टाः कर्मेंद्रियाणियस्मिन् पंचभूतानिप्रकृतिःउपादानकारणंयस्य स्त्रीबुद्धिरेवधवःपतिःस्वामिनीयस्मिन् ॥ ५६ ॥ स्वयमेवेमंश्लोकंव्याचष्टे पंचेंद्रियार्थाइतिषट्कुलमिति एकपालमितिचस्पष्टत्वान्नव्याख्यातम् ॥ ५७ ॥ भूतान्येवप्रकृतिरुपादानंयस्य स्त्रीधवमित्यस्यव्याख्यानम् शक्तिरधीशायस्य तद्वशःसन्नित्यर्थः ॥ ५८ ॥ स्पृष्टःअभिभूतः अतोनविद्यतेश्रुतेब्रह्मत्वेस्मृतिर्यस्य ॥ ५९ ॥ तत्त्वमुपदिशति नत्वमितिचतुर्भिःसुहृत्पतिः नवद्वारेपुरेययारुद्धोऽसितस्याः ॥ ६० ॥ पुमांसंपूर्वजन्मनिय

पंचारामंनवद्वारमेकपालंत्रिकोष्ठकम् ॥ षट्कुलंपंचविपणंपंचप्रकृतिस्त्रीधवम् ॥ ५६ ॥ पंचेंद्रियार्थाआरामाद्वारःप्राणानवप्रभो ॥ तेजोऽबन्नानिकोष्ठानिकुलमिंद्रियसंग्रहः ॥ ५७ ॥ विपणस्तुक्रियाशक्तिर्भूतप्रकृतिरव्यया ॥ शक्त्यधीशःपुमांस्त्वत्रप्रविष्टोनावबुद्ध्यते ॥ ५८ ॥ तस्मिंस्त्वंरामयास्पृष्टोरममाणोऽश्रुतस्मृतिः ॥ तत्संगादीदृशींप्राप्तोदशांपापीयसींप्रभो ॥ ५९ ॥ नत्वंविदर्भदुहितानायंवीरःसुहृत्तव ॥ नपतिस्त्वंपुरंजन्यारुद्धोनवमुखेयया ॥ ६० ॥ मायाह्येषामयास्पृष्टायत्पुमांसंस्त्रियंसतीम् ॥ मन्यसेनोभयंयद्वैहंसौपश्यावयोर्गतिम् ॥ ६१ ॥ अहंभवान्नचान्यस्त्वंत्वमेवाहंविचक्ष्वभो ॥ ननौपश्यंतिकवयश्छिद्रंजातुमनागपि ॥ ६२ ॥ यथापुरुषआत्मानमेकमादर्शचक्षुषोः ॥ द्विधाभूतमवेक्षेततथैवांतरमावयोः ॥ ६३ ॥ एवंसमानसोहंसोहंसेनप्रतिबोधितः ॥ स्वस्थस्तद्व्यभिचारेणनष्टामापपुनःस्मृतिम् ॥ ६४ ॥

दमन्यथाइदानींचसतींश्रेष्ठांस्त्रियंयन्मन्यसे एषामाया यतउभयमपिवस्तुतोनास्ति यस्मादावांहंसौशुद्धौ नौआवयोर्वक्ष्यमाणांगतिंस्वरूपंपश्य ॥ ६१ ॥ तत्त्वंपदार्थयोश्चिदंशेनैक्यमाह अहमेवभवान्उपचारंवारयति नचान्यइति व्यतिहारोपदेशःउक्ताभिप्रायः छिद्रमंतरम् ॥ ६२ ॥ तर्हिकथमावयोरज्ञत्वसर्वज्ञत्वादिभेदस्तत्राह यथेति आत्मानंदेहमादर्शेनिर्मलंमहांतंस्थिरंचावेक्षेत परस्यचक्षुषिचतद्विपरीतम् विद्याविद्योपाधिकृतोधर्मभेदइत्यर्थः ॥ ६३ ॥ एवंनारदवाक्यम् एवममुनाप्रकारेणसमानसोहंसःक्षेत्रज्ञः हंसेनपरमात्मना बोधितःसन् स्वस्थःआत्मनिस्थितःसन् चिरंध्यात्वातद्व्यभिचारेणेश्वरवियोगेन विषयाभिलाषबुद्ध्यानष्टांस्मृतिमहंब्रह्मास्मीतिज्ञानंपुनःप्राप्तवान् ॥ ६४ ॥